

***Kórházbarométer 2021. A kórházak gazdasági helyzete
Németországban 2019/2020-ban – Krankenhaus Barometer: 2021 –
egységes szerkezetben***

Deutsches Krankenhaus Institut (DKI), Düsseldorf, Dezember 2021 (62 p.)

Forrás Internet-helye:

https://www.dki.de/sites/default/files/anylink/20211221_Final_KH-Barometer-komprimiert.pdf

A *Krankenhaus-Barometer 2021* eredményei a több mint 100 ágygal rendelkező kórházak írásos megkérdezésén alapulnak, amelyre 2021 május vége és június vége között került sor. A felmérésben 291 kórház vett részt. A dokumentum évente a *Deutsches Krankenhaus Institut (DKI)* fenntartói: a *Német Kórházársaság (Deutsche Krankenhausgesellschaft – DKG)*, a *Németországi Kórházigazgatók Szövetsége (Verband der Krankenhausdirektoren Deutschlands – VKD)* és a *Németországi Vezető Kórházi Orvosok Szövetsége (Verband der leitenden Krankenhausärzte Deutschlands – VLK)* megbízásából készül.

1. A kórházak gazdasági helyzete

1. 1. 2019-ben elért éves eredmény

Gazdasági helyzetük tekintetében a kórházaknak arra kellett válaszolniuk, hogy 2020-ban a nyereség- és veszteségszámítás keretében pozitív, negatív, vagy kiegyensúlyozott éves eredményt értek-e el.

2019-ben a több mint 100 ágygal rendelkező általános kórházak 60%-a pozitív eredményt ért el. Az évet veszteséggel záró kórházak aránya 29%, a kiegyensúlyozott eredményt elérőké 11% volt.

Az előző évhez viszonyítva az éves többletet realizáló kórházak aránya növekedett, az évet veszteséggel záróké csökkent.

2019-ben a kórházak 46%-a pozitív, 44%-a negatív eredménnyel zárta az évet.

Elsősorban a több mint 600 ágygal rendelkező kórházak eredményei rosszabbodtak. 2020-ban ezek 57%-ának eredménye volt negatív, kétszer annyi, mint a szövetségi átlag. Az elmúlt évben a nagy kórházak 37%-a, a kisebbek 59%-a és a közepes méretűek 76%-a realizált pozitív eredményt.

1. 2. Az éves eredmények alakulása 2019/2020-ban

A pozitív, negatív vagy kiegyensúlyozott eredmények pusztá megadása mellett a kórházaknak a nyereség- és veszteségszámítás szerinti helyzetük 2019/2020-ban való konkrét alakulásáról is be kellett számolniuk. Az éves eredmény 2020-ban 2019-hez viszonyítva a kórházak 53%-ánál növekedett, 29%-ánál csökkent, a többiekénél konstans volt.

A kórházak méreteinek figyelembevételével az eredmények elsősorban a több mint 600 ágygal rendelkező kórházaknál rosszabbodtak. Ezen intézmények eredménye az előző évhez viszonyítva 43%-kal, a kevesebb mint 300 ágygal rendelkezőké 32%-kal, a közepes méretűeké 14%-kal csökkent.

6. 3. Várható éves eredmény 2021-ben

A több mint 100 ágygal rendelkező általános kórházak 2021-ben összességében gazdasági helyzetük rosszabbodására számítanak.

2020-hoz viszonyítva a pozitív eredménnyel rendelkező kórházak aránya 60%-ról 17%-ra fog visszaesni. Ezzel szemben a negatív éves eredménnyel rendelkezőké 29%-ról 60%-ra növekedik. 2021-ben a kórházak gazdasági helyzete méretüktől függetlenül rosszabbodni fog, a visszaesés a közepes méretű kórházaknál mérsékeltebb lesz.

Feltűnő a több mint 600 ágygal rendelkező kórházak pesszimista prognózisa. Ezek 70%-a arra számít, hogy eredménye 2021-ben negatív lesz, csak minden tízedik kórház számít pozitív eredményre. Az előző évhez viszonyítva a közepes és kisebb kórházak gazdasági helyzete is rosszabbodni fog.

1. 4. A gazdasági helyzet önértékelése

A kórházaknak az előző évi eredményen kívül a felmérés időpontjában aktuális (2021 tavaszi) gazdasági helyzetüket is értékelniük kellett. Eszerint csak minden tízedik kórház ítélte meg inkább jónak helyzetét.

A kórházak 55%-a inkább elégtelennek ítéli meg gazdasági helyzetét, miközben 34%-uk ebben a tekintetben határozatlan. Az előző évhez viszonyítva a kórházak kritikus értékelése gazdasági helyzetükre vonatkozóan tovább rosszabbodott.

Különösen a több mint 600 ágygal rendelkező kórházak helyzete drámai. Alig van olyan, amely jónak ítélné meg gazdasági helyzetét.

6. 5. A gazdasági várakozások értékelése

Végül a kórházaknak értékelniük kellett az elkövetkező évre, 2022-re vonatkozó várakozásaikat. Minden második kórház gazdasági helyzetének rosszabbodására számít. A kórházak mindössze egyötöde (21%) számít a helyzet javulására, a többiek határozatlanok voltak ebben a kérdésben.

A kórházak méretei szerint differenciálva a várakozások tendenciálisan a több mint 300 ágygal rendelkező kórházaknál a legrosszabbak.

2. A kórházak helyzete a pandémia idején

2. 1. A kórházak kihasználtsága

Az általános osztályok kihasználtsága a megkérdezett kórházak 53%-ánál csökkent, az intenzív osztályoké 43%-nál növekedett, az *Intermediate Care Station* kihasználtsága a megkérdezett kórházak 39%-ánál nem változott.

2. 2. Látogatási korlátozások

A pandémia idején az összes kórház betartotta a látogatások korlátozására vonatkozó ajánlásokat. A kórházak 77%-a már a pandémia kezdete óta korlátozásokat vezetett be, 15%-uk ezt később tette meg. A megkérdezés időpontjában a kórházak 8%-ánál már feloldották a látogatási korlátozásokat.

A kórházak 71%-a az intenzív osztályon a pandémia kezdete óta fenntartja a látogatások szigorú korlátozását. A megkérdezett kórházak 70%-a a pandémia kezdete óta az általános osztályokon is fenntartja a látogatási korlátozást.

2. 4. Riadó- és bevetésirányítási terv

Pandémia esetén ennek meg kell jelennie a riadótervben. A megkérdezett kórházak 70%-a válaszolta, hogy ezt riadó- és bevetésirányítási tervében figyelembe vette. De csak a résztvevők 19%-a jutott arra a következtetésre, hogy a riadóterv jól is működött. A kórházak 62%-a jónak ítélte meg

riadótervét. A megkérdezett kórházak 20%-ánál azonban az kevésbé vagy egyáltalán nem volt működőképes.

3. Munkaerőhiány a szakképzett ápolók körében

A szakképzett ápolói munkaerő hiánya és az állások betöltésével összefüggő problémák a *Krankenhaus Barometer* több kiadásában visszatértek (2011, 2016, 2019).

3. 1. Az ápolói állások betöltésének problematikája az általános osztályokon

2021 tavaszán a kórházak 84%-ának voltak nehézségei az ápolói állásoknak az általános osztályokon való betöltése tekintetében. Jelenleg a több mint 600 ágygal rendelkező kórházak 97%-a nem tudja betölteni a szabad ápolói állásokat. A helyzet 2011. óta drámaian súlyosbodott. Az ápolói állások betöltése tekintetében nehézségekkel küszködő kórházak aránya: 2019-ben öt közül négy kórház, 2016-ban a kórházak fele, 2011-ben a kórházak 37%-a. Az általános osztályokon jelenleg az állások átlagosan 17 hétig maradnak betöltetlenül (medián = 12 hét).

3. 2. Az ápolói állások betöltésének problematikája az intenzív osztályokon

Az ápolói állások betöltésével kapcsolatos nehézségek az intenzív ápolás területén is hasonló módon és intenzitással jelentkeznek. A több mint 100 ágygal rendelkező kórházaknál öt közül négy általános kórház nem tudja betölteni a szabad ápolói állásokat. Ez az arány a kórház méreteivel arányosan növekedik. A több mint 600 ágygal rendelkező kórházak 94%-a nem tudja betölteni az ápolói állásokat az intenzív osztályokon.

A szakképzett ápolói munkaerő hiánya az intenzív osztályokon az elmúlt években súlyosbodott. 2016-ban a kórházak felének, 2011-ben egyharmaduknak voltak nehézségei az ápolói állások betöltésével. 2021-ben 2019-hez viszonyítva a szakképzett ápolói munkaerő hiánya a magasszintű

intenzív osztályokon stagnált: Miközben az alacsony és közepes ágyszámmal rendelkező kórházak csekély növekedésről számoltak be, a több mint 600 ágyal rendelkező kórházak a szabad állások enyhe csökkenéséről számoltak be. Az intenzív osztályokon a szabad ápolói állások átlagosan 21 hétig maradnak betöltetlenül (medián = 16 hét). Teljes munkaidős státuszokra átszámítva a több mint 100 ágyal rendelkező általános kórházak intenzív osztályain jelenleg az ápolói állások 12%-a betöltetlen.

A Statista infografikája az ápolóhiányról az intenzív osztályokon:

https://de.statista.com/infografik/26659/krankenhaeuser-in-deutschland-mit-stellenbesetzungsproblemen-in-der-intensivpflege/?utm_source=Statista+Newsletters&utm_campaign=f2302a6777-7-All+InfographTicker+daily+DE+AM+KW4+2022+Mo&utm_medium=email&utm_term=0_662f7ed75e-f2302a6777-314561845

A kórházak aránya, amelyeknek az intenzív ápolás területén problémái voltak az állások betöltésével (%)

Összesen 100-299 ágy 300-599 ágy 600+ ágy

Függelék

Dr. Karl Blum: A személyzettel való ellátottság helyzete a németországi kórházakban az intenzív ápolás és az intenzív terápia területén

A Deutsches Krankenhausinstitut által
a Deutsche Krankenhausgesellschaft megbízásából
készített szakértői vélemény
Düsseldorf, Juni 2017 (120 p.)

Forrás Internet-helye:

<http://www.dki.de/unsere-leistungen/forschung/projekte/personalsituation-der-intensivpflege-und-intensivmedizin> ;

http://www.dki.de/sites/default/files/downloads/2017_07_personalsituation_in_intensivpflege_und_intensivmedizin_-_endbericht.pdf ;

5. A személyzettel való ellátottság helyzete az intenzív ápolás területén

5. 1. A státuszok betöltöttsége az intenzív ápolás területén

2015. december 31-én az intenzív osztályokon átlagosan 55,3 ápoló (fő), ill. kórházanként 42,4 teljes munkaidős ápoló (háromévente vizsgáztatott ápoló) működött.

A szervkivételt végrehajtó összesen 1.261 kórházra kivetítve, 2015 végén e kórházak intenzív osztályain 69.700 fő, ill. 53.400 teljes munkaidős ápoló működött.

Jóllehet a kórházak nagyságával arányosan az ápolók száma az intenzív ápolás területén csökken, megfelelő standardizálás mellett a különbségek mérséklődnek. 2015-ben egy kihasznált intenzív ágyra statisztikailag átlagosan 2,8 ápoló (teljes munkaidős dolgozó) jutott.

Ha az intenzív eseteket évente és kórházanként standardizáltan az intenzív ápolás területén működő ápolók számához viszonyítjuk, megkapjuk az egy ápolóra jutó intenzív esetek számát. 2015-ben egy ápolóra (teljes munkaidős dolgozó) átlagosan 43 eset jutott. A kórház méreteinek növekedésével ez a szám jelentősen csökken. Ez az egy intenzív ágyra jutó alacsonyabb esetszámmal, ill.

a nagyobb kórházakban a betegeknek az intenzív osztályon való csekélyebb átfutásával függ össze, mivel ezekben a kórházakban a betegek átlagosan hosszabb ideig tartózkodnak.

Az intenzív ápolás területén a gondozás további indikátora a betegek és ápolók között műszakonként és intenzív osztályonként fennálló arány. Az intézet számításai szerint az intenzív ápolás területén az intenzív betegek és ápolók között műszakonként és intenzív osztályonként fennálló arány: minden műszakban egy (teljes munkaidős) ápolóra 2,2 eset. Az arány az intézmények egynegyedénél 1,8 eset vagy kevesebb (alsó kvartilis érték), ill. 2,4 eset vagy annál több (felső kvartilis érték). A megoszlás mediánja ápolónként és műszakonként 2,1 eset, ami csaknem megfelel a matematikai átlagnak. A standard eltérés 0,6 eset. A kórházak méretei (ágyszám) szerint) alig van különbség.

A Német Intenzív Terápiás és Sürgősségi Ellátási Interdiszciplináris Társaság (Deutsche Interdisziplinäre Vereinigung für Intensiv- und Notfallmedizin – DIVI) ajánlása szerint az intenzív ápolás területén két kezelési helyre, ill. esetre egy ápolót kell biztosítani. A német kórházak általában megfelelnek ennek a feltételnek. Ám figyelembe veendő, hogy itt átlagértékekről van szó, a személyzettel való betöltöttség az egyes műszakokban mindazonáltal eltérhet ettől, pl. a korai, nappali és éjszakai műszakokban a betöltöttség mértéke eltérhet. A személyzet iránti szükséglet a betegség súlyosságától és az ellátási szükséglettől is függ, pl. lélegeztetett és nem lélegeztetett betegek között.

A kutatók egy további elemzés keretében azt vizsgálták, hogy mekkora lenne a személyzet iránti szükséglet az intenzív ápolás területén, ha szövetségi szinten sikerülne elérni legalább a DIVI-ajánlás átlagát, tehát műszakonként egy ápolóra két esetet. Eszerint az intenzív ápolás területén a teljes munkaidős ápolók létszámát kórházanként a jelenlegi 42,2 teljes munkaidős dolgozóról 45,8 teljes munkaidős dolgozóra kellene emelni (+8%). A szervkivételt végző kórházaknál működő 53.400 teljes munkaidős dolgozó mellett összességében csaknem 4.300 teljes munkaidős dolgozó iránti munkaerő szükséglet áll fenn. Figyelembe véve, hogy az intenzív ápolás területén jelenleg 3.150 teljes munkaidős státusz betöltetlen, ebben az esetben a szükséglet fedezhető lenne, ami megfelelne a DIVI ajánlásának a személyzeti kulcsra vonatkozóan.

7. A személyzettel való ellátottság helyzete az intenzív terápia területén

7. 1. A státuszok betöltöttsége az intenzív terápia területén

2015. december 31-én az intenzív osztályokon kórházanként átlagosan 13,9 orvost (fő) foglalkoztattak. Ez 11,6 teljes munkaidős státusznak felel meg. 2015-ben 10 kihasznált intenzív ágyra statisztikailag átlagosan 6,9 (teljes munkaidős) orvos jutott. Az arány a kórház méreteivel összefüggésben, a nagyobb kórházaknál folyamatosan növekedik.

A DIVI ajánlása szerint a vezető főorvos és helyettese mellett legalább hét (teljes munkaidős) orvosra, tehát összesen kilenc orvosi státuszra van szükség. Tizenkét kihasznált ágyra átszámítva, ezt az ajánlást csak a nagyobb kórházak teljesítik átlagosan (tizenkét ágyra 9,3 teljes munkaidős státusz), a közepes méretű (8,5 teljes munkaidős státusz) és kisebb kórházakban (7,8 teljes munkaidős státusz) ezt már nem, vagy csak megközelítőleg érik el.

Az egy (teljes munkaidős) orvosra jutó intenzív esetek aránya: 2015-ben az intenzív terápia területén egy orvosra átlagosan 153 eset jutott. A nagyobb kórházakban ez az arány jelentősen csökken. Ez az egy intenzív ágyra jutó alacsonyabb esetszámmal, ill. a nagyobb kórházakban a betegeknek az intenzív osztályon való csekélyebb átfutásával függ össze, mivel ezekben a kórházakban a betegek átlagosan hosszabb ideig tartózkodnak.

Kontakt:

Deutsches Krankenhausinstitut e.V.

Hansaallee 201 ; D - 40549 Düsseldorf

Tel.: 49-211 / 47 051 – 17

Email: karl.blum@dki.de

[*Lásd még: Kórházbarométer – Krankenhaus Barometer: 2007. 48. sz., 2008. 52. sz., 2010. 13. sz.; 2012. 6. sz.; 2014. 3. sz.; 2015. 5. sz.; 2016. 1.,3. sz.; 2017. 1. sz.; 2017. 33-36. sz., 2019. 3-11. sz.; Egységes szerkezetben: Archivum; 2020. 1-6.; Egységes szerkezetben: Archivum, 2020. 2. sz., 2021. 2. sz.]*